

Lovforslag nr. L 34. Fremsat den 19. januar 1982 af Wilhjelms (VS), Steen Folke (VS) og Waldorff (VS)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om radiokommunikation

(Pressens og borgernes adgang til at aflytte politiets radio)

I lov om radiokommunikation, jfr. lovbe-
kendtgørelse nr. 210 af 6. april 1976, foreta-
ges følgende ændring:

I § 1, stk. 1, affattes sidste punktum såle-
des:

»Dette gælder dog ikke anlæg, der benyt-
tes i det nationale forsvars tjeneste, eller an-
læg, der alene er indrettet til modtagning af
radiospredning eller til modtagning af korre-
spondance fra politiets landmobile radiosys-
temer.«

Bemærkninger til lovforslaget

Forslaget tager sigte på at give pressen og befolkningen bedre mulighed for at kontrollere politiet. Det er forudsat, at bestemmelsen omfatter såvel politiets centrale radiostationer som de små mobile stationer (walkie-talkies).

Det kan forekomme ganske selvfølgeligt, at der findes et forbud mod at aflytte politiradioen, fordi forbrydere gennem en sådan aflytning får lettere ved at unddrage sig efterforskning og evt. anholdelse.

Man skal imidlertid gøre sig klart, at forbudet reelt har ganske andre virkninger. Der er ikke én blot nogenlunde kvalificeret forbryder, som ikke aflytter politiradioen, hvis der er nogen som helst sandsynlighed for, at dette vil være en hjælp ved gennemførelsen af forbrydelsen eller ved unddragelse af strafforfølgelsen.

Forbudet har i virkeligheden kun reel betydning på en anden led, nemlig ved at hindre pressens og offentlighedens kontrol med politiet.

Det er en offentlig hemmelighed, at de fleste (om ikke alle) politiredaktioner på dagbladene aflytter politiradioen (se f.eks. Folketingstidende 1979-80, forhandlingerne sp. 7193ff). Det er en forudsætning for, at pressen kan være på stedet, når der sker noget. Men aflytningen er strengt taget ulovlig, og derfor kan man ikke direkte bruge den viden, man har fået gennem aflytningen.

Det forekommer, at politiredaktionerne på den-

ne måde – især i forbindelse med mere akutte politiaktioner – får kendskab til meddelelser eller direktiver, som ikke stemmer særlig godt overens med det billede af begivenhederne, aktionsledelsen bagefter giver offentligheden. Der kan ligefrem være tale om, at dokumentation på grundlag af aflytningen ville være belastende for politiet og/eller styrkende for forsvarer i en evt. efterfølgende retssag.

Forslagsstillerne er ved flere lejligheder blevet præsenteret for optagelser af denne art. Vi er ligeledes – f.eks. i forbindelse med den sag, der ligger til grund for bilag 1 – blevet kontaktet af radioamatører, som kunne oplyse, at de selv havde hørt den omstridte ordre over politiradioen. I dette som i andre tilfælde ville dokumentationen have været en væsentlig korrektion til politiets fremstilling af hændelsesforløbet og dermed have påvirket rettens bedømmelse af det passerede, men da aflytning og videregivelse er ulovlig, havde de sigtedes forsvarer end ikke mulighed for at føre vidner om dette punkt.

Vi må således konkludere, at den eneste reelle virkning af aflytningsforbudet er at vanskeliggøre offentlighedens kontrol med politiet, og at forbudet derfor bør ophæves.

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 34, fremsat den 8. oktober 1981, se Folketingstidende 1981-82 (1. samling), forhandlingerne sp. 179 og sp. 1845, tillæg A, sp. 387.

Bilag 1

Spørgsmål til justitsministeren stillet i medfør af folketingets forretningsorden § 20 og ministerens svar herpå

Spm. nr. 176

Til *justitsministeren* (11/11 80) af:

Mølgaard (DR):

»Kan ministeren utvetydigt afkræfte, at en forholdsordre lydende omtrent som følger: »Gaderne skal ryddes, og så skal de have klø«, er blevet udsendt over politiradioen til de mange politifolk på Nørrebro under det såkaldte »slag om Byggeren« i foråret 1980 – og hvad agter ministeren i modsat fald at foretage i sagens anledning?«

Begrundelse

Den nævnte forholdsordre er blevet refereret som en »bevislig kendsgerning« under en af de løbende retssager vedrørende begivenhedsforløbet i tilknytning til lukningen af børnelegepladsen Byggeren.

Det er selvsagt et udsagn, som det vil kunne skade politiets omdømme i befolkningen meget stærkt at have hængende i luften. Kommandoføring til voldsudøvelse fra tjenestemandsside er jo et yderst alvorligt fænomen – endda mere graverende end spredte, impulsive former for politivold. Spørgeren håber derfor også, at et klart, men velunderbygget dementi til offentlighedens orientering kan fremskaffes fra ministerens side på grundlag af fornøden undersøgelse. Skulle dette ikke kunne opnås, forekommer der at foreligge et akut behov for håndfast sagsbehandling fra ministerens side.

Besvarelse (20/11 80):

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Der verserer som bekendt en række retssager ved Københavns byret i anledning af urolighederne på Nørrebro i foråret 1980. Spørgsmålet om, hvorvidt der er udsendt en forholdsordre af det indhold som citeret i spørgsmålet, har været gjort til genstand for

behandling i byretten, hvis afgørelse er kæret til østre landsret.

Jeg kan allerede under henvisning til det anførte af principielle grunde ikke tage stilling til det rejste spørgsmål.

(Folketingstidende 1980–81, forhandlingerne sp. 2952).

Spm. nr. 165

Til *justitsministeren* (7/11 80) af:

Wilhelm (VS):

»Kan ministeren oplyse, i hvilket omfang indgåede telefonsamtaler til politigården samt direktiver, udsendt over politiradioen optages og evt. arkiveres af politiet?«

Begrundelse

Sådanne optagelser fra dagene omkring de store Bygger-demonstrationer på Nørrebro ville være af den allerstørste betydning med henblik på at få belyst politiets faktiske rolle i forskellige konkrete situationer. Forsvaret i Bygger-retssagerne har imidlertid det største besvær med at få politiet til at medvirke til at opklare de faktiske hændelsesforløb. Det forekommer umiddelbart helt usandsynligt, at f.eks. indgåede samtaler til politigården – som jo kunne indeholde vigtige anmeldelser eller endda tilståelser – ikke optages.

Besvarelse (17/11 80):

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Politidirektøren i København har oplyst, at almindeligt indgåede telefonsamtaler til politigården ikke bliver registreret og opbevaret. Telefoniske henvendelser til 000 bliver derimod optaget på bånd, men optagelserne bliver destrueret efter kort tid.

Direktiver og lignende – som udsendes over Københavns politis lukkede radionet – bliver opbevaret i en kortere periode, men bliver senere destrueret. I den forbindelse må

imidlertid erindres, at der i døgnrapporterne foretages notering af alle væsentlige henvendelser til og fra politiet.

Justitsministeriet kan for sit vedkommende henholde sig til det oplyste.

(Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 2427).

Spm. nr. 482

Til *justitsministeren* (19/1 81) af:

Møgaard (DR):

»Vil ministeren fortsat ikke – uanset status som politietatsens øverste chef – tilgodese hensynet til politikorpsets renommé og retssikkerhedsfølelsen i befolkningen ved at demtere udsagnene om, at der over politiradioen har lydt en forhåndsordre i forbindelse med uroen ved rydningen af »Byggeren« på Nørrebro om, at »nu skal gaden ryddes – og så skal de have klø« – subsidiært at oplyse offentligheden om, at der er truffet effektive forholdsregler til at imødegå gentagelsestilfælde?«

Begrundelse

Den 11. november 1980 bad jeg ved spørgsmål nr. 176 ministeren om at fremsætte et tilsvarende dementi eller en redegørelse af den nævnte art. Ministeren afslog imidlertid ved sit svar af 20. november 1980 at kommentere sagen under henvisning til igangværende retsbehandling vedrørende eventuel

dokumentationsfremlæggelse af politiradioens meldinger for bevisførelse i konkrete sager.

Den nævnte retsbehandling er nu afsluttet.

Derimod hersker der fortsat i vide befolkningskredse et forstemmende indtryk af, at ministeren ikke lever op til sit chefsansvar i forhold til politiet ved ikke enten at rense dette for de alvorlige beskyldninger eller i videst mulig udstrækning at genoprette borgernes tillid til politiet ved at dokumentere gennemførelsen af håndfaste forholdsregler til værn mod gentagelsestilfælde. Et ministerinitiativ forekommer derfor påtrængende nødvendigt her og nu.

Besvarelse (29/1 81):

Justitsministeren (Ole Espersen):

Politidirektøren i København har oplyst, at der ikke har været udsendt en forholdsordre over politiets radio af det indhold, der er citeret i spørgsmålet i forbindelse med politiaktionen på Nørrebro i foråret 1980.

Politidirektøren har endvidere givet udtryk for, at en forholdsordre af det omhandlede indhold naturligvis ikke ville kunne accepteres.

Justitsministeriet kan for sit vedkommende henholde sig til det af politidirektøren oplyste, ligesom ministeriet selvsagt kan tilslutte sig politidirektørens generelle udtalelse.

(Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 5991).

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

I § 1, stk. 1, affattes sidste punktum således:

»Dette gælder dog ikke anlæg, der benyttes i det nationale forsvars tjeneste, eller anlæg, der alene er indrettet til modtagning af radiospredning eller til modtagning af korrespondance fra politiets landmobile radiosystemer.«

§ 1. Oprettelse og drift af anlæg af en-

hver art for radiokommunikation (radioanlæg) må på dansk territorium kun ske med tilladelse fra ministeren for offentlige arbejder. Dette gælder dog ikke anlæg, der benyttes i det nationale forsvars tjeneste, eller anlæg, der alene er indrettet til modtagning af radiospredning.

Stk. 2. Ved radiokommunikation forstås enhver overføring, udsendelse eller modtagning af tegn, signaler, skrift, billeder, lyd eller efterretninger af enhver art, ved hjælp af radiobølger.